

Suvestinė redakcija nuo 2023-01-01

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [35-974](#), i. k. 1001010ISTAIH-1621

Nauja redakcija nuo 2015-01-01:

Nr. [XII-1441](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-29, i. k. 2014-20780

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO STATUTO PATVIRTINIMO
ĮSTATYMAS**

2000 m. balandžio 13 d. Nr. VIII-1621
Vilnius

1 straipsnis. Karinės jėgos naudojimo statuto patvirtinimas

Patvirtinti Karinės jėgos naudojimo statutą (pridedama).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
2000 m. balandžio 13 d.
įstatymu Nr. VIII-1621
(Lietuvos Respublikos
2014 m. gruodžio 16 d.
įstatymo Nr. XII-1441 redakcija)

KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO STATUTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Karinės jėgos naudojimo statuto paskirtis

Karinės jėgos naudojimo statuto (toliau – Statutas) paskirtis – nustatyti bendruosius karinės jėgos naudojimo principus ir reikalavimus, karinės jėgos naudojimo, įgyvendinant Lietuvos kariuomenės uždavinius taikos metu, tvarką.

2 straipsnis. Pagrindinės Statuto sąvokos

1. **Individualusis ginklas** – kariui skiriamas trumpasis šaunamasis ginklas, pertaisomas arba pusiau automatinis graižtvinis šaunamasis ginklas, kurio konstrukcija užtikrina didesnę šaudymo taiklumą, automatinis ar kitas šaunamasis ginklas, ne didesnio kaip 7,62 mm kalibro, taip pat nešaunamasis ginklas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2531](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-13, i. k. 2016-20289

2. **Karinės jėgos naudojimas** – individualių ir kitų ginklų, specialiųjų priemonių, sprogmenų ir karinės technikos panaudojimas Statuto nustatytais atvejais ir tvarka, taip pat akivaizdžiai išreikšti ir demonstruojami ketinimai panaudoti ginklus, specialiąsias priemones, sprogmenis ir karinę techniką.

3. **Kovos veiksmų taisyklės** – Statuto nustatyta tvarka rengiamas ir tvirtinamas karinės jėgos naudojimo konkrečioje karinėje operacijoje aplinkybių ir sąlygų aprašas.

4. **Specialiosios priemonės** – lazdos, antrankiai ir surišimo priemonės, signaliniai ginklai, pirotechnikos priemonės, dujos, tarnybiniai šunys, inžineriniai įrenginiai, fizinė jėga, kovinių imtynių veiksmai ir kitos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro (toliau – krašto apsaugos ministras) įsakymu patvirtintos priemonės.

5. **Svarbus karinis turtas** – kovos veiksmų taisyklėse nurodytas Lietuvos kariuomenės valdomas ir (arba) naudojamas materialusis ir (arba) nematerialusis turtas, būtinas karinei operacijai

sėkmingai įvykdyti arba karinio vieneto saugumui užtikrinti, kurio netekus karinis vienetas negalėtų vykdyti ir (arba) įvykdyti karinės operacijos arba kiltų grėsmė karinio vieneto ar asmenų saugumui.

6. Kitos Statute vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos karo policijos įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1647](#), 2022-12-08, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26595

3 straipsnis. Statuto taikymas

1. Statutas taikomas asmenims, kurie Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę priimti sprendimus panaudoti karinę jėgą, taip pat kariams, turintiems teisę panaudoti karinę jėgą.

2. Karo policininkai, vykdydami Karo policijos įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, prievartos priemonės naudoja Karo policijos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.

3. Statutas netaikomas karinių mokymų ir pratybų metu. Ginklų, sprogmenų ir specialiųjų priemonių naudojimo karinių mokymų ir pratybų tikslais tvarką nustato krašto apsaugos ministras ar jo įgaliotas asmuo.

4. Statutas netaikomas tarptautinių operacijų metu. Tarptautinėse operacijose dalyvaujantys Lietuvos Respublikos kariniai vienetai ar kariai, kurių operacinis vadovavimas ir valdymas perduotas kitų valstybių, Jungtinių Tautų, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos ar Europos Sąjungos institucijoms (toliau – tarptautinės institucijos), karinę jėgą naudoja vadovaudamiesi tarptautinių institucijų patvirtintomis kovos veiksmų taisyklėmis. Krašto apsaugos ministras ar jo įgaliotas Lietuvos kariuomenės vadas, atsižvelgdamas į tarptautinį operacijos mandatą, Lietuvos Respublikos prisiimtus įsipareigojimus pagal tarptautines sutartis, įvertinę tarptautinėse operacijose dalyvaujančių Lietuvos Respublikos karinių vienetų ar karių uždavinius ir tarptautinių institucijų patvirtintas kovos veiksmų taisykles, gali nustatyti karinės jėgos naudojimo išimtis ir (ar) apribojimus.

II SKYRIUS

KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO TVARKA

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDRIEJI KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO PRINCIPAI IR REIKALAVIMAI

4 straipsnis. Bendrieji karinės jėgos naudojimo principai

Priimant sprendimą dėl karinės jėgos naudojimo turi būti vadovaujama šiais principais:

- 1) draudimo naudoti karinę jėgą, sukeliančią asmenų sužalojimus ir kančias, padarančią kitokią žalą asmenų sveikatai, gyvybei, turtui ar kitiems interesams, daugiau negu yra būtina karinės operacijos tikslams pasiekti;
- 2) karinės būtinybės – karinė jėga naudojama tik tada, kai tai yra būtina, o taikant kitas priemones nėra įmanoma įvykdyti karinės užduoties ar pasiekti nustatytų karinių tikslų;
- 3) proporcingumo – karinė jėga turi būti naudojama taip, kad atitiktų gresiantį pavojų ir karinės užduoties tikslą, panaudojant ją ne daugiau negu reikia karinei užduočiai įvykdyti ir imantis visų įmanomų atsargumo priemonių, siekiant išvengti sunkių padarinių asmenims ar turtui;
- 4) informavimo – visuomenė gali būti informuojama apie patvirtintas kovos veiksmų taisykles ir ketinimą panaudoti karinę jėgą, jeigu toks informavimas nesutrukdytų karinės operacijos tikslų;
- 5) aplinkos apsaugos – naudojant karinę jėgą siekiama užtikrinti, kad aplinka būtų apsaugota nuo visokeriopos, ilgalaikės ir didelės žalos, siekiama nenaudoti priemonių, galinčių dideliu mastu sukelti ilgalaikius sunkius padarinius aplinkai, ją sunaikinant ar jai padarant didelę žalą;
- 6) kitais visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais.

5 straipsnis. Kario ar karinio vieneto savigny

1. Karys ar karinis vienetas turi visuotinai pripažintą teisę naudoti būtiną ir proporcingą karinę jėgą apsiginant nuo pradėto ar neišvengiamo užpuolimo.
2. Savigny taip pat pripažįstamas būtinos ir proporcingos karinės jėgos panaudojimas, kai yra ginami kiti kariai ar kariniai vienetai nuo pradėto ar neišvengiamo užpuolimo.
3. Kovos veiksmų taisyklės neriboja karių teisės naudoti karinę jėgą savigny tikslais. Sprendimą panaudoti būtiną ir proporcingą karinę jėgą savigny tikslais kariai priima savarankiškai, atsižvelgdami į pradėto ar neišvengiamo užpuolimo pobūdį. Sprendimą panaudoti karinę jėgą įgyvendinant karinio vieneto savigny teisę, taip pat ginant kitus karius ar karinius vienetus nuo pradėto ar neišvengiamo užpuolimo priima kariniam vienetai arba karinei operacijai vadovaujantis vadas.

6 straipsnis. Įspėjimas apie ketinimą panaudoti karinę jėgą

Kariai, ketindami panaudoti karinę jėgą, jeigu leidžia aplinkybės, privalo apie tai įspėti ir suteikti galimybę asmenims įvykdyti jų teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai bet koks delsimas kelia grėsmę paties kario arba kito asmens gyvybei ar sveikatai, Lietuvos Respublikos

teritorijos ar saugomo valstybinės reikšmės objekto saugumui arba kai įspėti neįmanoma dėl kitų objektyvių priežasčių.

ANTRASIS SKIRSNIS
KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMAS ĮGYVENDINANT
LIETUVOS KARIUOMENĖS UŽDAVINIUS TAIKOS METU

7 straipsnis. Karinės jėgos naudojimo atvejai taikos metu

Karinė jėga Statuto nustatytais atvejais ir tvarka gali būti naudojama įgyvendinant šiuos Lietuvos kariuomenės uždavinius taikos metu:

- 1) saugant Lietuvos Respublikos teritoriją;
- 2) stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos oro erdvę;
- 3) stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, taip pat bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis stebint ir kontroliuojant išskirtinę ekonominę zoną ir kontinentinį šelfą;
- 4) saugant karines teritorijas, jose esantį ar už karinių teritorijų ribų vežamą svarbų karinį turtą;
- 5) teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms.

8 straipsnis. Bendrieji karinės jėgos naudojimo pagrindai

1. Kariai, vykdydami jiems pavestas užduotis, individualiuosius ginklus ir specialiąsias priemones turi teisę panaudoti:

- 1) savigynos tikslais;
- 2) atremiant užpuolimą, kuriuo kėsinama į svarbų karinį turtą;
- 3) atremiant saugomų valstybinės reikšmės objektų ar karinių teritorijų užpuolimą;
- 4) sulaikant asmenį, įtariamą padarius ar darantį nusikalstamą veiką, jeigu jis priešinasi pavojingu žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu ir kitaip jo sulaikyti neįmanoma;
- 5) kai asmuo atsisako įvykdyti teisėtą kario reikalavimą, jeigu kyla pavojus kario ar kito žmogaus gyvybei ar sveikatai ir kitomis karinės jėgos priemonėmis neįmanoma priversti asmens veikti (neveikti);
- 6) prieš gyvūnus, keliančius pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai;
- 7) prieš transporto priemones, jeigu jų vairuotojai sudaro akivaizdų pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, arba sulaikant nusikalstamą veiką padariusį asmenį, kai jis bando pabėgti transporto priemone;

8) prieš bepiločius orlaivius, jeigu jų skrydžiai vykdomi nesilaikant bepiločių orlaivių skrydžiams nustatytų sąlygų, apribojimų ar tvarkos.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-1209](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09723

2. Kariai, nekeldami grėsmės įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš individualiojo ginklo ar panaudoti specialiąsias priemones, kai būtina duoti pavojaus signalą, išsikviesti pagalbą arba įspėti apie galimą individualiojo ginklo panaudojimą.

3. Individualiuosius ginklus draudžiama naudoti žmonių susibūrimo vietose, jeigu nuo to gali nukentėti pašaliniai asmenys, taip pat prieš mažamečius, prieš asmenis, turinčius su savimi mažamečių vaikų, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie neįgalūs, prieš nepilnamečius, jeigu jų amžius žinomas kariui arba išvaizda atitinka amžių, išskyrus atvejus, kai asmenys, prieš kuriuos draudžiama naudoti individualiuosius ginklus, priešinasį pavojingą žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

4. Specialiąsias priemones draudžiama naudoti prieš mažamečius, prieš asmenis, turinčius su savimi mažamečių vaikų, prieš moteris, kai akivaizdu, kad jos nėščios, taip pat prieš asmenis, kai akivaizdu, kad jie neįgalūs, išskyrus atvejus, kai asmenys, prieš kuriuos draudžiama naudoti specialiąsias priemones, priešinasį pavojingą žmogaus gyvybei ar sveikatai būdu arba kai užpuola tokių asmenų grupę ir šis užpuolimas kelia grėsmę gyvybei ar sveikatai.

5. Karinė technika, įgyvendinant Statuto 7 straipsnyje nurodytus Lietuvos kariuomenės uždavinius, gali būti naudojama siekiant nesukelti grėsmės žmonių gyvybei ir sveikatai.

6. Kita karinė jėga gali būti naudojama tik Statuto nustatytais atvejais ir laikantis kovos veiksmų taisyklių.

9 straipsnis. Karinės jėgos naudojimas saugant Lietuvos Respublikos teritoriją

1. Sprendimą dėl kariuomenės panaudojimo reaguojant į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, priima Respublikos Prezidentas. Šis Respublikos Prezidento sprendimas įsigalioja nuo priėmimo ir turi būti nedelsiant vykdomas. Respublikos Prezidentas teikia šį sprendimą tvirtinti artimiausiam Seimo posėdžiui. Seimas gali patvirtinti arba panaikinti Respublikos Prezidento sprendimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytu atveju karinė jėga naudojama atsižvelgiant į Respublikos Prezidento sprendime nurodytą karinės jėgos naudojimo tikslą ir trukmę nustatytoje teritorijoje.

3. Teritorija, kurioje Lietuvos kariuomenė vykdo karinę operaciją šio straipsnio 1 dalyje nustatytu atveju, įgyja karinės teritorijos statusą. Šioje teritorijoje valstybės ir savivaldybių institucijos funkcijas atlieka koordinuodamos su Lietuvos kariuomenės vadu ar jo įgaliotu asmeniu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Kariai, dalyvaujantys karinėje operacijoje, vykdomoje šio straipsnio 1 dalyje nustatytu atveju, įgyja Statuto 13 straipsnio 2 dalyje nustatytas teises.

10 straipsnis. Karinės jėgos naudojimas stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos oro erdvę

1. Kai yra pagrindas manyti, kad orlaivis, vykdamas bet kurį komercinį oro susisiekimą, išskyrus skrydžius, kuriais reguliariai, pagal paskelbtą tvarkaraštį, nurodytais maršrutais, mokamai vežami keleiviai, bagažas, kroviniai ir paštas, veža Lietuvos Respublikos oro erdvėje draudžiamus naudoti ir vežti masinio naikinimo ginklus, taip pat draudžiamus vežti pavojingus gaminius ir medžiagas, numatytus Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 18 priede, krašto apsaugos ministras ar jo įgaliotas asmuo turi teisę uždrausti orlaiviui įskristi į Lietuvos Respublikos oro erdvę, nukreipti orlaivį, nutupdyti jį, atlikti orlaivio gaudymo veiksmus – pasivyti orlaivį arba pasitikti, turint tikslą jį identifikuoti arba suteikti jam pagalbą, palydėti, nutupdyti.

2. Krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens sprendimu karinė jėga gali būti panaudota prieš orlaivį, įskridusį į draudžiamą zoną, kai jo skrydžio kryptis kelia realų pavojų svarbiems valstybinės reikšmės objektams, virš kurių skrydžiai yra draudžiami.

3. Krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens sprendimu karinė jėga gali būti panaudota prieš orlaivį, kuris galbūt naudojamas kaip ginklas, siekiant padaryti žalą turtui ar asmenų gyvybei ir sveikatai.

4. Priimant sprendimą dėl orlaivio nukreipimo, nutupdymo, orlaivio gaudymo ar karinės jėgos panaudojimo, iš kelių galimų veiksmų pagal aplinkybes turi būti pasirinktas toks, kuris kelia mažiausią pavojų orlaivyje esantiems asmenims arba visuomenei.

11 straipsnis. Karinės jėgos naudojimas stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, taip pat bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis stebint ir kontroliuojant išskirtinę ekonominę zoną ir kontinentinį šelfą

1. Stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą, taip pat bendradarbiaujant su kitomis valstybės institucijomis stebint ir kontroliuojant išskirtinę ekonominę zoną ir kontinentinį šelfą, Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų karo laivo vadas (toliau – karo laivo vadas) turi teisę:

1) pareikalauti, kad laivo kapitonas iškeltų laivo priklausomybės valstybės vėliavą, jeigu ji neiškelta;

2) pareikalauti, kad laivo kapitonas nurodytų laivo įplaukimo į Lietuvos Respublikos teritorinę jūrą tikslą;

3) pareikalauti, kad laivo kapitonas pakeistų kursą, jeigu jis plaukia į teritoriją, kurioje uždrausta plaukioti, arba plaukia kursu, kurio laikantis galima pažeisti taikaus plaukimo tvarką;

4) organizuoti laivo sustabdymą ir apžiūrą, jeigu laivas plaukia neiškėlęs laivo priklausomybės valstybės vėliavos ar neturi kitų aiškių atpažinimo ženklų ir neatsako į paklausimo signalus.

2. Karo laivo vadas gali panaudoti karinę jėgą prieš komerciniais tikslais naudojamus laivus, pažeidžiančius taikaus plaukimo Lietuvos Respublikos teritorine jūra tvarką, tik krašto apsaugos ministro sprendimu ir tik tada, kai visos galimos priemonės panaudotos ir jų nepakanka laivui sustabdyti arba priversti laivą paklusti. Karinės jėgos panaudojimu prieš stabdomą laivą nesiekama jo paskandinti.

12 straipsnis. Karinės jėgos naudojimas saugant karines teritorijas, jose esantį ir už karinių teritorijų ribų vežamą svarbų karinį turta

1. Kariai, saugodami karines teritorijas, jose esantį ir už karinių teritorijų ribų vežamą svarbų karinį turta, turi teisę:

1) duoti privalomus nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams, kai būtina užtikrinti karinių teritorijų, jose esančio ar už karinių teritorijų vežamo svarbaus karinio turto apsaugą;

2) persekioti ir sulaikyti asmenis, nevykdančius karių privalomų nurodymų, mėginančius į karinę teritoriją patekti neteisėtai arba neteisėtai filmuojančius, fotografuojančius ar kitais būdais vizualizuojančius karines teritorijas;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1209](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09723

3) persekioti ir sulaikyti asmenis, karinėje teritorijoje darančius nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą;

4) tikrinti asmenų, transporto priemonių, ginklų ir kitų daiktų dokumentus;

5) atlikti asmens apžiūrą ir jo turimų daiktų patikrinimą;

6) tikrinti ir apžiūrėti į saugomą karinę teritoriją įvažiuojančias ir iš jos išvažiuojančias transporto priemones, jose esančius krovinius ir daiktus, taip pat tikrinti ir apžiūrėti asmenų bagažą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytoms teisėms įgyvendinti kariai gali panaudoti individualiuosius ginklus ir specialiąsias priemones.

3. Karių sulaikyti asmenys nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 24 valandas, perduodami Karo policijai.

13 straipsnis. Karinės jėgos naudojimas teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms

1. Teikiant pagalbą ekstremaliųjų situacijų atvejais, kai tai yra būtina gelbėjimo ir kitų neatidėliotinių darbų užduotims atlikti, kariai, nesukeldami grėsmės žmogaus gyvybei, gali naudoti sprogmenis.

1¹. Ekstremaliųjų situacijų atvejais, kai ekstremaliojo įvykio mastas sparčiai didėja ir kai siekiant išvengti grėsmės visuomenės rimčiai yra būtina padėti policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ar Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos pajėgoms vykdyti jų funkcijas ir šiuo tikslu pasitelkiami kariniai vienetai, teikiantys pagalbą šioms valstybės institucijoms, Vyriausybei gavus Nacionalinio saugumo komisijos motyvuotą rašytinį prašymą ir pateikus siūlymą Seimui, Seimo sprendimu kariams gali būti suteikiamos šio straipsnio 1² dalyje nurodytos teisės. Tarp Seimo sesijų neatidėliotinais atvejais tokį sprendimą, Vyriausybei gavus Nacionalinio saugumo komisijos motyvuotą rašytinį prašymą ir pateikus siūlymą Respublikos Prezidentui, turi teisę priimti Respublikos Prezidentas. Šis Respublikos Prezidento sprendimas įsigalioja nuo priėmimo ir turi būti nedelsiant vykdomas. Respublikos Prezidentas teikia šį sprendimą tvirtinti artimiausiame Seimo posėdyje. Seimas gali patvirtinti arba pakeisti Respublikos Prezidento sprendimą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-511](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17355

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1647](#), 2022-12-08, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26595

1². Šio straipsnio 1¹ dalyje nustatytais atvejais ir tvarka kariams gali būti suteikiamos šios teisės:

- 1) duoti privalomus nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams;
- 2) persekioti ir sulaikyti asmenis, nevykdančius karių privalomų nurodymų arba įtariamus padarius ar darančius nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą;
- 3) laikinai apriboti galimybę patekti į tam tikrą teritoriją ar patalpą, sustabdyti joje vykdomus darbus, tam tikroje teritorijoje apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą;
- 4) tikrinti asmenų, transporto priemonių, ginklų ir kitų daiktų dokumentus;
- 5) atlikti asmens apžiūrą ir jo turimų daiktų patikrinimą;
- 6) sustabdyti, tikrinti ir apžiūrėti transporto priemones, jose esančius krovinius ir daiktus, taip pat asmenis ir jų bagažą;
- 7) panaudoti specialiąsias priemones.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-511](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17355

1³. Šio straipsnio 1² dalyje nurodytos teisės kariams gali būti suteikiamos ne ilgiau kaip 3 mėnesiams. Prireikus teisių suteikimo trukmė, laikantis tokios pačios tvarkos, kaip nurodyta šio straipsnio 1¹ dalyje, gali būti pratęsiama ne ilgesniam negu 3 mėnesių laikotarpiui. Pratęsimų

skaičius neribojamas, tačiau bendra teisių suteikimo trukmė negali būti ilgesnė negu būtina siekiant šio straipsnio 1¹ dalyje nurodyto tikslo.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-511](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17355

2. Teikdami pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms nepaprastosios padėties atveju ar vykdant teroro išpuolio likvidavimo operaciją, kariai turi šias teises:

1) duoti privalomus nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams;

2) persekioti ir sulaikyti asmenis, nevykdančius karių privalomų nurodymų arba įtariamus padarius ar darančius nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą;

3) patekti į fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams priklausančias gyvenamąsias ar negyvenamąsias patalpas, teritorijas ir jas apžiūrėti;

4) patekti į fiziniams ir juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ir jų padaliniams priklausančius objektus ir juos apžiūrėti;

5) laikinai apriboti galimybę patekti į tam tikrą teritoriją ar patalpą, sustabdyti joje vykdomus darbus, tam tikroje teritorijoje apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą;

6) tikrinti asmenų, transporto priemonių, ginklų ir kitų daiktų dokumentus;

7) atlikti asmens apžiūrą ir jo turimų daiktų patikrinimą;

8) sustabdyti, tikrinti ir apžiūrėti transporto priemones, jose esančius krovinius ir daiktus, taip pat asmenis ir jų bagažą;

9) panaudoti karinę jėgą.

3. Karių sulaikyti asmenys nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 24 valandas, perduodami kompetentingoms institucijoms, atsakingoms už sulaikytų asmenų veiklos teisėtumo tyrimą.

4. Teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, kad būtų įgyvendinti jų įgaliojimai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe, karo laivo vadas turi teisę:

1) organizuoti komerciniais tikslais naudojamų laivų sustabdymą Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir kartu su valstybės ir savivaldybių institucijų, kurioms teikiama pagalba, pareigūnais apžiūrėti ir (ar) sulaikyti sustabdytus laivus, jeigu turi pagrindą manyti, kad laivas pažeidžia taikaus plaukimo Lietuvos Respublikos teritorine jūra tvarką, nustatytą Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir tarptautinėse sutartyse;

2) nurodyti užsienio valstybės karo laivui išplaukti iš Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, jeigu jis pažeidė taikaus plaukimo Lietuvos Respublikos teritorine jūra tvarką, nustatytą Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir tarptautinėse sutartyse;

3) persekioti ir sulaikyti laivą, išskyrus užsienio karo ir nekomerciniais tikslais naudojamus laivus, už Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ribų tol, kol jis įplauks į savo valstybės arba

trečiosios valstybės teritorinę jūrą, jeigu bandymas sustabdyti laivą prasidėjo Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir laivas buvo nenutrūkstamai persekiojamas. Sulaikytas laivas per 24 valandas perduodamas Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba);

4) organizuoti komerciniais tikslais naudojamų laivų sustabdymą išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kartu su valstybės ir savivaldybių institucijų, kurioms teikiama pagalba, pareigūnais apžiūrėti ir (ar) sulaikyti sustabdytus laivus, jeigu turi pagrindą manyti, kad laivas pažeidžia Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos režimą;

5) pagal sustabdyto komerciniais tikslais naudojamo laivo apžiūros rezultatus nurodyti laivui išplaukti iš Lietuvos Respublikos teritorinės jūros arba laivą sulaikyti. Sulaikytas laivas perduodamas Valstybės sienos apsaugos tarnybai;

6) panaudoti specialiąsias priemones.

5. Teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, kad būtų įgyvendinti jų įgaliojimai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų karinio orlaivio vadas turi teisę persekioti ir sulaikyti laivą, išskyrus užsienio karo ir nekomerciniais tikslais naudojamus laivus, už Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ribų tol, kol jis įplauks į savo valstybės arba trečiosios valstybės teritorinę jūrą, jeigu bandymas sustabdyti laivą prasidėjo Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir laivas buvo nenutrūkstamai persekiojamas.

14 straipsnis. Kovos veiksmų taisyklių rengimas, tvirtinimas ir skelbimas

1. Kovos veiksmų taisyklės rengiamos krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka.

2. Kovos veiksmų taisyklės tvirtina:

1) krašto apsaugos ministras – teikiant pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ekstremaliosios situacijos, nepaprastosios padėties atveju ar vykdant teroro išpuolio likvidavimo operaciją, taip pat Lietuvos kariuomenei reaguojant į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-511](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17355

2) Lietuvos kariuomenės vadas – kitų karinių operacijų.

3. Kovos veiksmų taisyklės ar jų dalis, atsižvelgiant į karinės jėgos panaudojimo tikslus ir karinės operacijos uždavinius, gali būti skelbiamos viešai. Kovos veiksmų taisyklių skelbimo ir visuomenės supažindinimo su kovos veiksmų taisyklėmis tvarką nustato krašto apsaugos ministras.

III SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis. Vadų ir kitų sprendimus panaudoti karinę jėgą priimančių asmenų pareigos

1. Lietuvos kariuomenės vadas užtikrina karių mokymą ir rengimą teisėtai ir tinkamai panaudoti karinę jėgą.

2. Karinių vienetų vadai ir kiti sprendimus panaudoti karinę jėgą priimantys asmenys užtikrina, kad karinė jėga būtų naudojama tinkamai ir teisėtai, ir inicijuoja tyrimus dėl galbūt neteisėto karinės jėgos panaudojimo.

16 straipsnis. Karių atsakomybė už karinės jėgos panaudojimą

1. Kariai, panaudoję karinę jėgą nepažeisdami Statuto reikalavimų ir padarę žalą Lietuvos Respublikos įstatymų saugomoms vertybėms, atsakomybėn netraukiami.

2. Kariai, pažeidę Statute nustatytus karinės jėgos naudojimo reikalavimus ar kovos veiksmų taisykles, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Karinės jėgos panaudojimo padariniai

1. Panaudojus karinę jėgą karinei operacijai vadovaujantis vadas turimomis priemonėmis privalo užtikrinti, kad būtų suteikta medicinos ar kitokia būtina pagalba sužeistiems asmenims.

2. Apie karinės jėgos panaudojimo faktą ir padarinius kariai privalo nedelsdami pranešti tiesioginiam vadui, kuris informaciją krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka pateikia kitoms institucijoms.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-2000](#), 2000-10-10, Žin., 2000, Nr. 92-2852 (2000-10-31), i. k. 1001010ISTAIII-2000
Lietuvos Respublikos kovinių ginklų naudojimo krašto apsaugos sistemoje statuto 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1424](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1669 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA0IX-1424
Lietuvos Respublikos kovinių ginklų naudojimo krašto apsaugos sistemoje statuto 14, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-2293](#), 2012-10-17, Žin., 2012, Nr. 129-6467 (2012-11-08), i. k. 1121010ISTA0XI-2293
Lietuvos Respublikos kovinių ginklų naudojimo krašto apsaugos sistemoje statuto 3, 10, 16 straipsnių pakeitimo ir 8, 18 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1441](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-29, i. k. 2014-20780

Lietuvos Respublikos kovinių ginklų naudojimo krašto apsaugos sistemoje statuto patvirtinimo įstatymo Nr. VIII-1621 pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2531](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-13, i. k. 2016-20289

Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto patvirtinimo įstatymu Nr. VIII-1621 patvirtinto karinės jėgos naudojimo statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1209](#), 2018-05-31, paskelbta TAR 2018-06-11, i. k. 2018-09723

Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 8 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-511](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17355

Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1647](#), 2022-12-08, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26595

Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas